Juryrapport Gerard Westhoff talendidaktiekprijs 2014[1]

De Gerard Westhoff talendidaktiekprijs wordt jaarlijks uitgereikt aan het beste eindonderzoek op het gebied van vreemdetalendidactiek, geschreven door studenten aan Nederlandse lerarenopleidingen. Er zijn twee categorieën: scripties geschreven aan een eerstegraads of een tweedegraads lerarenopleiding. De prijs wordt om het jaar toegekend aan één van deze categorieën. Studenten van de eerstegraads masterlerarenopleidingen aan hogescholen en universiteiten waren dit jaar aan de beurt.

De jury bestond uit Janneke Geursen (vakdidactica Engels, ICLON, Universiteit Leiden), Marion Tammenga-Helmantel (vakdidactica Duits, Rijksuniversiteit Groningen), en Christine Vidon (docente Frans, Noordelijke Hogeschool Leeuwaarden). De jury heeft 9 inzendingen ontvangen, afkomstig uit 5 universiteiten en 2 hogescholen. Ook de afgelopen edities van de master scriptieprijs schommelde het aantal tussen 9 en 12. Definitief doorbroken lijkt de trend dat de inzendingen vooral van vrouwelijke auteurs aan lerarenopleidingen Frans komen. Er is meer spreiding tussen talen, met 4 inzendingen Engels, 3 Frans, 1 Duits en 1 Spaans, en er waren dit jaar 2 mannelijke studenten, één meer dan vorig jaar. De jury was verheugd en wil de collega's graag *aanmoedigen om talent uit alle talen en geslachten te blijven nomineren.*

Uit de 9 inzendingen heeft de jury één afstudeeronderzoek geselecteerd voor de prijs. Bijzonder is dat voor het eerst de prijs aan een scriptie Spaans wordt toegekend. De jury is blij dat hierdoor ook aandacht besteed wordt aan "nieuwe schooltalen". De auteur is Dingena Blankenstein, die afgestudeerd is aan de Radboud Universiteit Nijmegen, onder begeleiding van Astrid Eelkema en Juan Espinola.

De jury wil echter ook twee andere afstudeeronderzoeken in het juryrapport vermelden: die van Judith Jansma en Jantine Oosterhof (Rijksuniversiteit Groningen) en van Jacinta Molkenboer van de Hogeschool van Amsterdam. De scriptie van Judith en Jantine *Et si on parlait français?* is een onderzoek naar het doeltaal-voertaalgebruik van docenten Frans in de onderbouw. De auteurs zijn zeer gedegen aan de slag gegaan met een relevant aspect in het talenonderwijs en hebben veel (bijna honderd) docenten geënquêteerd, waardoor de resultaten representatief zijn. De adviezen in de conclusies zijn bruikbaar voor elke sectie Frans. Een verbeterpunt zijn de bronnen, die bijna allemaal Nederlands zijn. De scriptie van Jacinta gaat over leesvaardigheid en literatuur bij Engels en heet *Pubers lezen (Engels) … ?! De motivatie voor en het stimuleren van het lezen van 'leuke' boeken in het (vreemde)talenonderwijs*. Jacinta ontdekte dat leerlingen redelijk in staat zijn een geschikt boek te vinden, maar dat het boekaanbod waar zij gebruik van maken hen weinig aanspreekt en dat zij hulp van docenten en medeleerlingen waarderen bij het kiezen. Zij ontwikkelde een interventie die onder andere bestond uit een gestructureerd stappenplan dat de leerlingen een bepaalde kiesstrategie liet hanteren, waardoor zij in aanraking kwamen met een uitgebreider keuzegebied en werden uitgedaagd uitvoeriger te zoeken. Dat ze daarmee hun blik verruimd hebben wordt duidelijk, maar de jury vond het jammer dat Jacinta bij het vaststellen van het aanbod bij voorbaat al veel boeken heeft uitgesloten, te weten kinderboeken, simpele (strip)boeken en informatieve of schoolboeken.

De titel van de scriptie van Dingena is '*Observerend leren bij spreekvaardigheid Spaans in 4vwo - Overzicht door focus'.* Dingena heeft onderzocht wat en hoe leerlingen leren van peerobservatie en het geven van gerichte *peer feedback* door middel van observatie en vragenlijsten. Haar conclusie is dat het observeren van medeleerlingen die spreektaken uitvoeren metacognitieve kennis over de taak stimuleert. Leerlingen krijgen door observeren inzicht in de kenmerken van de taak, waardoor zij bewuster hun eigen taak kunnen voorbereiden en tijdens de eigen uitvoering een beter referentiekader hebben.

---

[1] Een verkorte versie van deze tekst is uitgesproken ter gelegenheid van de prijsuitreiking op de Landelijke Studiedag van Levende Talen op 7 november 2014

En nu het oordeel van de jury over het onderzoek van Dingena. De jury prijst de goed doordachte opzet van haar praktijkonderzoek: ze heeft veel bronnen gebruikt, haar onderwijskundig en vakdidactisch kader is heel solide, maar ze laat ook haar eigen mening horen en ze onderbouwt overtuigend haar eigen keuzes. Het thema is nieuw: meestal wordt onderzoek naar feedback gedaan bij schrijfvaardigheid, en niet bij spreekvaardigheid. Hierbij vindt de jury een sterk punt dat de feedback in meerdere rondes wordt uitgevoerd, steeds met een andere focus. Haar onderzoek leidt tot breed toepasbare en vernieuwende praktijkaanwijzingen voor vakdidactisch handelen.

De jury heeft ook enkele aanbevelingen. Dingena had nog sterker kunnen zijn in het laten zien hoe ze kwam tot het beantwoorden van haar deelvragen. Ook is ze in haar uiteenzetting vaak te uitvoerig, waardoor redundantie ontstaat. Soms veronderstelt ze dat de lezer bepaalde begrippen goed kent, wat het lezen moeilijker maakt als je niet ingevoerd bent in de specialistische literatuur.

De jury vindt dat meer vervolgonderzoek moet komen over het thema feedback bij spreekvaardigheid en hoopt dat de opzet van Dingena in de toekomst door andere studenten gebruikt wordt voor vergelijkbare onderzoeken in andere talen en met andere klassen. Met dit doel moedigt de jury Dingena en ook Jacinta aan om een samenvatting van hun werk in Levende Talen Tijdschrift te publiceren, zodat dit beschikbaar komt voor een breed publiek, zoals Jantine en Judith al hebben gedaan. Onderzoek repliceren gebeurt nog te weinig bij de mvt-vakdidactiek en de jury wil een lans hiervoor breken, om de praktijk van een nog sterkere basis te voorzien.